

obhod sejalca, orača, gonjača živine, prinašalca malice, medicinske sestre in skupine otrok, ki vlečejo plug v spremstvu članov Perforcenhausa. Med obhodom posamezni člani izvajajo vrsto komičnih situacij in dejanj. »Na potek, podobo in uspeh pustnega karnevala vpliva vrsta medsebojnih razmerij tako med aktivnimi člani Perforcenhausa kot med njimi in drugimi krajanji« [25].

S pustovanji je najbolj skromno zastopana Bela krajina, čeprav ima bogato kulturno dediščino s tega področja. V **Metliki, Črnomlju, Semiču, Gradcu, Suhorju** in drugih krajih je bilo pestro pustno dogajanje, ki se še danes občasno razžiivi in potem spet usahne. »Zamisli za pustovanja in organizacija pustnih prireditev so intervalni. Ko želi neka skupina ljudi pripraviti nekaj zabavnega, pustovanje oživi, traja leto, dve, včasih tudi več. Potem pridejo poroke, službe, gradnje hiš ... Zmanjka časa in pustna zabava utone v pozabo, dokler ne zraste nova generacija, ki se spomni nekdanjih domisljic in jih želi oživiti« [26]. Pustne sprevode po mestu pripravijo ČRNO-MALJSKI PRESTARJI. Bolj bled spomin na nekdanja odmevna pustovanja in nastope so tudi SEMIŠKI GUSARJI in GRADAŠKI MAČKI. Dokaj aktivni so še vedno SUHORSKI LISJAKI, ki na pustni torek skupaj s TRNOVŠKIMI MAČKARAMI ter RADOVIŠKIMI (RADOVIŠKE TROPINE) in DRAŠIČKIMI MAŠKARAMI obiščejo tudi Metliko.

Med Mozirjem in Celjem

Društvo Pust mozirski je bilo ustanovljeno leta 1989; deset let pozneje so ga sprejeli v Združenje evropskih karnevalskih mest (FECC). Našemljenci PUSTA MOZIRSKEGA se imenujejo *pustnaki* in nadaljujejo bogato kulturno dediščino tega trškega pustovanja, ki ga viri pravič omenjajo že leta 1891. Posebnost pustnega

dogajanja v **Mozirju** je v tem, da se prične že na martinovo, 11. novembra, ob 11. uri in 11 minut, ko pustnaki objavijo program prihajajočega pustovanja v naslednjem letu. To se prične na debeli četrtek, ko enemu od priseljencev ('prihajač') v Mozirje podelijo trške pravice. To je lahko le tisti 'novi' Mozirjan, ki je pomembno prispeval k razvoju kraja. Prireditev poteka na izbrancem domu, kjer se zbere ves pustni 'ferajn', od pustnega župana, tajnika do vodje karnevala, in ves orkester, ki se imenuje *Boj se ga*. V petek sledi priprava pustnakov na napore osrednje pustne dni, ki so še pred njimi. Na pustno soboto je velika večerna maškarada, na kateri pustnaki izberejo najizvirnejšo masko. Po zabavi, ki traja do jutranjih ur, se pustnaki na pustno nedeljo zberejo na trgu, oblečeni v značilne uniforme: frak, cilinder in bele hlače. Potem se odpeljejo z avtobusom na obhod trških meja in obiščejo številne hiše in naselja na obrobju občine. Tako simbolno označijo ozemlje, ki je geografsko okolje v času njihove vladavine. Pri vsaki hiši zaigra orkester, pustni župan pa nagovori domače in na koncu zapele z gospodinjo. Po vrnitvi pustnakov v Mozirje poteka tam otroška maškarada. Pustni ponedeljek je dan za *okol' ofinanje*, torej nadaljevanje obhoda iz prejšnjega dne, pri katerem pustna skupina obišče vse hiše v Mozirju in povabi prebivalce na torkov karneval. Domači gostoljubno sprejmejo pustnake in darujejo nekaj sredstev v njihovo skrinjico. Najpomembnejši dan je pustni torek. Pustnaki in njihov orkester zbudijo prebivalce z budnico in pustna vlada na občini prevzame oblast. Sledi obhod po lokalnih podjetjih in obratovalnicah (*šliltanje gospodarstva*), pri čemer pustnaki opozorijo na napake v gospodarjenju in se zahvalijo za donacije. Popoldne poteka karnevalska povorka, v kateri sodelujejo tudi druge slovenske in celo mednarodne skupine. Torkov večer zaključijo na prireditvenem prostoru z rajanjem ob glasbi, jedaci in pijaci. Ob polnoči naznanijo smrt pusta in

začne se pepelnica. Pust že od zgodnjih jutranjih ur leži na mrtvaškem odru sredi mozirskega trga. Ob krsti se menjava častna straža; pustnaki za ta namen zamenjajo bele hlače s črnimi. V sredo popoldne je pustov pogreb; konča se z njegovim sežigom na grmadi (*Pogreb in kremiranje pusta v Pekovih lavah*). Po pogrebu sledi šaljiva pogrebščina ('sedmina') za pustnake; na njej preberejo pustovo oporoko z njegovimi poslednjimi željami. Na pogrebščini so tradicionalna jed preste z rusli in pivo ali vino.

Na pustno nedeljo priredijo v **Šoštanju** PUST ŠOŠTANJSKI, ki ga razvijajo že od leta 1953. Posebnost te prireditve je nastop *košev šoštanjskih*, to je šem, ki prikazujejo ženske, kako nosijo moške v koših. V ta lik se našemi en sam človek. Šemski lik, ki je znan tudi drugod po Sloveniji, naj bi si v Šoštanju izmislili nekdanji usnarji, ker naj bi njihove soproge podpirale tri hišne vogale. Ob prvotno posameznih šemskih likih se je sedaj razvila obsežnejša skupina, ki na pustne dneve sodeluje tudi na drugih pustnih srečanjih in karnevalih po Sloveniji (npr. v Ptujju, Velenju, Mozirju idr.). Sicer ima pust šoštanjski vsako leto določeno tematiko, ki je povezana z razvojem kraja in njegovimi aktualnimi razvojnimi vprašanji. Poleg *košev šoštanjskih* je stalni lik *knez Tresimir*, ki je pred davnimi leti s svojim ljudstvom naselil območje današnjega Šoštanja, pozneje pa so po njem imenovali vas Družmirje. Po karnevalski povorki nadaljujejo praznovanje v krajevni športni dvorani.

V **Celju** potekajo pustna praznovanja več dni. Vanje se odlično vključuje **Muzej novejšje zgodovine**, kar je v slovenskih razmerah dokaj izjemno. Vseslovenska je tudi sobotna prireditev BREZOVA METLA, ki ima plesno-glasbeni in likovni tekmovalni značaj; na njej sodelujejo predšolske, šolske in dijaške skupine mladih glasbenikov, plesalcev in likovnikov, ki si prizadevajo pridobiti eno od štirih diplom. Najboljši udeleženci in nagrajenci nastopijo na večerni zaključni

Eden od košev šoštanjskih.

prireditvi. Na pustno nedeljo je otroško pustno rajanje, na pustni torek pa posebna komisija najprej oceni okrašene trgovine in lokale v starem mestnem jedru. Poleg izložb in prostorov ocenjujejo našemljenost zaposlenih, vsebino in kakovost pustne ponudbe. V popoldanskem času organizirajo od konca 90. let 20. stoletja pustni sprevod, imenovan CELJSKI PUSTNI KARNEVAL, po katerem posebna pustna komisija izbira in oceni najboljše pustne maske. Te ne pridejo le iz Celja, ampak tudi iz bližnjih in nekoliko bolj oddaljenih krajev (npr. Podčetrtek, Nova Cerkev) in prikazujejo aktualne dogodke iz domačega in mednarodnega okolja. Na pepelnico sredo poteka še pogreb in pokop pusta.

Od leta 1987 prirejajo pustni karneval v **Novi Cerkvi pri Vojniku**. Izvede ga lokalno **gasilsko društvo** in ga v večernih urah zaključijo s pustno veselico v gasilskem domu.